

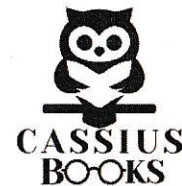
LBRIS

We know
books

Dr. Jekyll & Mr. Hyde

Robert Louis STEVENSON

Traducere
Raluca Irimie

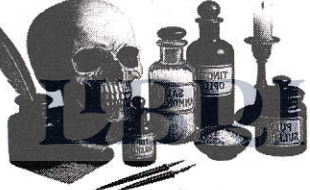

1. Poveste despre o anume ușă

Domnul Utterson, avocatul, era un om cu o înfățișare aspră, pe chipul căruia nu se ivea niciodată vreun zâmbet; era rece, reținut și stângaci în vorbire; puțin înclinat spre manifestări de afecțiune; slab, înalt, prăfuit, posac și totuși, într-un fel greu de explicat, plăcut. La întâlnirile amicale, mai ales când vinul îi era pe plac, o sclipire profund umană se aprindea în privirea lui; ceva ce nu se regăsea niciodată în vorbele sale, dar care se făcea simțit nu doar în expresia calmă de după masă, ci și, mai ales, în faptele vieții lui. Era sever cu sine însuși; bea gin când era singur, ca să-și domolească gustul pentru vinuri fine; și, deși îi plăcea teatrul, nu mai pășise într-o sală de spectacole de douăzeci de ani.

Avea însă o toleranță binevoitoare față de ceilalți; uneori chiar se mira, aproape cu invidie, de energia debordantă pe care o presupuneau faptele lor reprobabile; iar în orice situație-limită, se arăta mai degrabă dispus să ajute decât să judece. „Mă înclin spre erezia lui Cain¹,” obișnuia el să

¹ Trimitere la povestea biblică din *Geneza*, unde Cain, mânat de invidie și dorința de a-i lua bunurile, își ucide fratele, pe Abel.

S | spună cu o urmă de umor: „Îl las pe fratele meu să meargă spre pieire în felul lui.”

Așa fiind, se întâmpla adesea să fie ultimul cunoscut respectabil și ultima influență bună din viața unor oameni decăzuți. Și față de aceștia, atâta timp cât îi călcau pragul biroului, nu dădea niciodată vreun semn că le-ar fi observat decăderea.

Fără îndoială că lucrul acesta era ușor pentru domnul Utterson; era, prin fire, un om reținut, iar chiar și prietenia lui părea întemeiată pe o toleranță generală și binevoitoare. E semnul unui om modest să-și accepte cercul de prieteni așa cum i-l oferă împrejurările; și exact așa proceda avocatul. Prietenii lui erau fie din sângele său, fie oameni pe care îi cunoștea de foarte multă vreme; afecțiunea lui, asemenea iederii, creștea în timp și nu presupunea vreo calitate aparte în obiectul atașamentului.

De aici, fără îndoială, legătura care îl unea cu domnul Richard Enfield, un văr îndepărtat, cunoscut în tot orașul ca om de lume. Mulți se întrebau ce puteau găsi aceștia doi unul la celălalt sau despre ce ar fi putut vorbi. Cei care îi întâlneau în plimbările lor de duminică spuneau că nu rosteau niciun cuvânt, păreau de o plictiseală desăvârșită și salutau cu o ușurare evidentă apariția unui cunoscut.

Cu toate acestea, cei doi țineau foarte mult la aceste ieșiri; le considerau bijuteria săptămânii, renunțau pentru

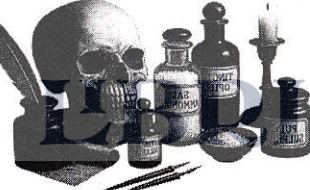

ele nu doar la alte plăceri, ci chiar și la îndatoriri profesionale, doar ca să le poată savura nestingheriți.

S-a întâmplat ca, într-una dintre aceste plimbări, drumul lor să-i poarte pe o străduță lăaturalnică dintr-un cartier aglomerat al Londrei. Strada era mică și ceea ce s-ar numi liniștită, dar în timpul săptămânii găzduia o activitate comercială înfloritoare. Locuitorii păreau toți înstăriți și, mai mult, animați de dorința de a prospera și mai mult, investind ce le rămânea în mici rafinamente decorative; astfel încât fațadele magazinelor se înșirau de-a lungul acelei artere cu un aer primitiv, asemenea unor rânduri de vânzătoare zâmbitoare.

Chiar și duminica, atunci când își ascundea strălucirea obișnuită și era aproape lipsită de trecători, strada ieșea în evidență prin contrastul cu cartierul său ponosit, ca un foc aprins într-o pădure; cu obloanele proaspăt vopsite, alama lustruită cu grijă și aerul general de curățenie și veselie, atrăgea imediat privirea și o încânta.

La două uși distanță de un colț, pe partea stângă mergând spre est, linia străzii era întreruptă de intrarea într-o curte; și chiar în acel punct, un anumit bloc de clădire cu aer sumbru își împingea frontonul spre stradă. Avea două etaje și nicio fereastră, ci doar o ușă la parter și un perete neted, decolorat, la etaj; și purta în fiecare detaliu semnele unei

neglijențe îndelungate și sordide. Ușa, fără sonerie sau ciocănițoare, era scorjită și pătată. Vagabonzii se lăfăiau în adăpostul ei și aprindeau chibrituri pe panourile de lemn; copiii se jucau „de-a magazinul” pe trepte; băieții de școală își încercaseră cuțitele pe ornamentele de lemn; și, de aproape o generație, nimeni nu părea să fi intervenit ca să alunge acești vizitatori întâmplători sau să repare stricăciunile.

Domnul Enfield și avocatul se aflau pe cealaltă parte a străduței; dar când ajunseră în dreptul intrării, cel dintâi ridică bastonul și arătă cu el.

— Ai observat vreodată ușa aceea? întrebă el, iar când tovarășul său răspunse afirmativ, adăugă: mie îmi e legată în minte de o poveste tare ciudată.

— Chiar așa? spuse domnul Utterson, cu o ușoară schimbare de ton. Și ce poveste?

— Ei bine, a fost cam așa: mă întorceam acasă de la cine știe ce loc aflat la capătul lumii, pe la ora trei dintr-o dimineață neagră de iarnă, iar drumul meu trecea printr-o parte de oraș în care, la propriu, nu se vedea nimic altceva decât felinare. Stradă după stradă și toți oamenii dormeau; stradă după stradă, toate luminate ca pentru o procesiune, dar goale ca o biserică. Până când am ajuns într-o stare de spirit în care un om începe să asculte tot mai atent și să tânjească după apariția unui polițist. Dintr-odată, am văzut

două siluete: una era un omuleț care mergea hotărât spre est, iar cealaltă o fetiță de vreo opt sau zece ani care fugea cât o țineau picioarele pe o stradă transversală. Ei bine, s-au izbit unul de celălalt, destul de fîresc, la colțul străzii — și de aici începe partea îngrozitoare: bărbatul a călcat cu nepăsare peste trupul copilului și a lăsat-o țipând pe jos. Povestit așa nu pare mare lucru, dar văzut cu ochii a fost iadul pe pământ. Nu părea om; părea o nenorocită de zeităte Juggernaut². Am strigat de câteva ori, am luat-o la fugă, l-am prins de guler pe individ și l-am adus înapoi, unde deja se strânsese un mic grup în jurul fetiței țipătoare. Era perfect calm și nu a opus nicio rezistență, dar mi-a aruncat o privire atât de urâtă, că am început instantaneu să transpir ca după o alergare zdravănă. Cei care ieșiseră afară erau chiar părinții fetei; iar la scurt timp a apărut și doctorul, care fusese chemat între timp. Ei bine, copilul nu pășise mare lucru; era mai mult speriată, după spusele medicului; și ai fi crezut că aici s-ar fi încheiat totul. Dar era un aspect curios. Din prima clipă am simțit o repulsie profundă față de acel om. La fel și familia copilului, ceea ce era de înțeles. Dar cazul doctorului m-a uimit. Era un fel de spălăcit de farmacist, fără vârstă anume și fără trăsături deosebite, cu accent puternic din Edinburgh și cam la fel de expresiv ca un

² A opta reîncarnare a zeului Vișnu.

S cimpoi. Ei bine, domnule, și el era ca noi ceilalți; de fiecare dată când își arunca privirea spre prizonierul nostru, îl vedeam că se făcea livid de dorința de a-l omorî. Știam ce-i trecea prin minte, la fel cum și el știa ce gândesc eu; iar cum omorul era exclus, am făcut următorul lucru cel mai bun. I-am spus omului că putem și că vom face un scandal atât de mare, încât îi va merge vestea de la un capăt la altul al Londrei. Dacă avea prieteni sau credit, ne-am angajat că avea să le piardă. Și în tot acest timp, în timp ce îl încolțeam în cuvinte încinse, ne străduiam din răspuțeri să ținem femeile departe de el, fiindcă erau sălbatică ca niște harpii. N-am mai văzut niciodată o adunare de fețe atât de pline de ură; iar acolo, în mijloc, era acel bărbat — cu o răceală ironică și întunecată — și totodată speriat, căci îi puteai citi asta în ochi, dar o ascundea, domnule, de parcă era însuși Satana.

„Dacă vreți să profitați de acest accident,” zise el, „nu am ce să fac. Niciun gentleman nu vrea să stârnească o scenă,” mai spuse. „Spuneți suma.” Ei bine, l-am presat până am ajuns la o sută de lire pentru familia fetei; se vedea că ar fi vrut să opună rezistență, dar era ceva în felul nostru care spunea clar că nu e de glumit. În cele din urmă, a cedat.

Următorul pas a fost să luăm banii; și unde crezi că ne-a dus, dacă nu chiar la acea clădire cu ușa? A scos o cheie, a

intrat și s-a întors după scurt timp cu zece lire în aur și un cec pentru restul sumei, pentru banca Coutt, plătitibil la purtător și semnat cu un nume pe care nu-l pot spune, deși e unul dintre punctele-cheie ale poveștii. Însă era un nume foarte cunoscut, frecvent tipărit. Suma era mare, dar semnătura valora mai mult, dacă era autentică. Mi-am permis să-i spun omului că toată treaba părea neverosimilă, și că în viața reală nu intri într-o pivniță la patru dimineața și ieși cu un cec pe numele altcuiva pentru aproape o sută de lire. Dar el era liniștit și ironic. „Fiți fără grijă,” a zis, „voi rămâne cu dumneavoastră până se deschid băncile și voi încasa cecul personal.” Așa că am pornit cu toții — doctorul, tatăl fetei, prietenul nostru și eu — și am petrecut restul nopții în apartamentele mele; iar a doua zi dimineață, după ce am luat micul-dejun, ne-am dus cu toții la bancă. Am înmănat personal cecul și am spus că am toate motivele să cred că e un fals. Nici vorbă. Cecul era autentic.

— Hai, hai! spuse domnul Utterson.

— Văd că simțiți la fel ca mine, răspunse domnul Enfield. Da, e o poveste urâtă. Omul meu era unul cu care nimeni n-ar fi vrut să aibă de-a face, un individ cu adevărat detestabil; iar cel care a emis cecul este chintesența respectabilității, ba chiar celebru. Ba mai grav, e chiar unul dintre acei oameni care fac acte de caritate. Șantaj, presupun; un om onest plătind scump pentru câteva nebunii